

MEDIUM.SEZNAM.CZ

1. Beno Blachut, tak trochu "nakřáplý" tenor světové třídy

20.11.2024 medium.seznam.cz - Jiří Zedník

[Odkaz na originál](#)**Klíčová slova:** ndm

Jedna z absolutních legend. Blachutovo "nakřáplé spinto" mě naprosto dostává. To byla světová třída. Bohužel ho komunisté nenechali vyrůst, jak zasluhoval. Budiž za to navěky prokletí.

Článek

Beno Blachut (1913–1985), tak trochu nakřáplý tenor světové třídy.

Hlas disponoval téměř bergonziovskou měkkostí a barevností, měl ale také tvrdé kovové jádro, které bylo takovým zvláštním způsobem "nakřáplé". Je to signatura toho hlasu, jeho výrazový prostředek a zdroj toho, že ten hlas míří přímo do srdcí nešťastných posluchačů, kteří proti němu nemají šanci vzdorovat. Mohou jen zavřít oči a letět na křídlech toho hlasu hudbě v ústrety. Takovou vlastnost má jen velmi úzká skupina těch nejlepších pěvců.

Blachut je moje srdcovka, nezapírám to, protože to prostě jiné nebude.

Beno Blachut je dodnes považován za jednoho z nejvýznamnějších českých pěvců 20. století a byl to zřejmě nejlepší nebo jeden z nejlepších tenoristů své doby, a to nejen v českých luzích a hájích. Blachut se stal ikonou české operní scény díky svému bohatému a procítěnému hlasu, nezaměnitelnému projevu a hluboké oddanosti české hudbě, zejména dílům Leoše Janáčka. Byl zpěvákem s výjimečně silnou expresivitou a darem přiblížit hudbu širokému publiku – v Česku i v zahraničí.

Blachut se narodil 14. června 1913 ve Vítkovicích, v dnešní Zengrově ulici číslo 452, do skromných poměrů. Tenkrát se ale ulice jmenovala Idova. Byl čtvrtým a nejmladším dítětem Jana a Marie Blachutových.

Původně se vyučil ve Vítkovických železárnách tuším kotlářem. O toto místo však za velké hospodářské krize přišel. Jeho prostý původ byl zřejmě zdrojem jeho přímé, ba dá se říct přímočaré otevřené povahy, kdy mu nic lidského nebylo cizí.

Základní radost mu přinášel zpěv

Hudba byla součástí jeho života již od dětství, kdy zpíval ve sboru a hrál na housle. Zlom v jeho kariéře nastal v roce 1935, kdy si ho všiml dopisovatel lidoveckých novin. Beno byl v té době bez práce a přizívoval se zpěvem v různých kostelích.

Josef Černocký st., žák Janáčkův potom na Bena definitivně upozornil a vydal mu doporučení na pražskou konzervatoř.

Na pražské konzervatoři studoval u prof. Luise Kadeřábka, kde už za dob studií vynikl jeho výjimečný talent.

Debutoval o Vánocích 1938 jako Jeník v Prodané Nevěště, aby se v příštích letech stal přímou personifikací této postavy.

V letech 1939 a 40 se Beno stal členem opery v Olomouci, kde se setkal s některými výraznými osobnostmi, například s Eduardem Hakenem nebo Ludmilou Červinkovou.

Od roku 1941 se stal členem pražské operní scény, tedy po určitých peripetiích, protože dramaturg opery Zdeněk Chalabala nechtěl tak mladého pěvce přijmout.

Jeho průlomovou rolí byl Lukáš ve Smetanově Hubičce, kterou si okamžitě získal přízeň publika i odborné kritiky. Brzy se stal známým pro své nezapomenutelné interpretace hlavních rolí v dílech Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka, ale především se proslavil jako klíčový interpret oper Leoše Janáčka. Postavy jako Laca Klemeň v Její pastorkyni, Boris v Kátě Kabanové a Brouček ve Výletech páně Broučkovy se v jeho podání staly legendárními.

Blachut byl oceňován pro svůj bohatý, mužný tenor s neuvěřitelnou schopností přecházet mezi různými náladami a emocemi. Jeho hlas byl schopen vyjádřit jak surovou sílu a vášň, tak jemnou a intimní lásku. Byl mistrem "mluvního" stylu, který Janáček pro své postavy vyžadoval, a díky své intuici a výrazové přesvědčivosti přinášel postavám jedinečnou hloubku a autenticitu.

Blachutův hlas měl sice výrazně lyrický charakter, ale díky zmíněné "nakřáplosti" oplýval i dramatickou intenzitou, což z něj činilo interpreta schopného ztvárnit jak lyrické role, tak náročnější dramatické postavy. Byl znám svým dokonale vypracovaným frázováním a schopností oživovat postavy s až psychologickou přesností. Jeho kolegové i hudební kritici oceňovali jeho

mimořádnou pracovní etiku a oddanost každé roli, do které se plně ponořil.

V 18. září v roce 1945 poprvé ztvárnil Smetanova Dalibora. Tato role se stala jeho signaturní a já mohu jen potvrdit, že přiblížit se Blachutově podání této role je opravdu velmi těžké.

Zde bych si dovilil vykopírovat z databáze archivu ND významné role: (uveden zdroj: Archiv národního divadla)

Chronologický přehled některých rolí Beno Blachuta: (trochu to zredukuji, je toho moc)

Celý list je k mání zde: [Odkaz](#)

- Lukáš – Hubička (1922/1923) – Bedřich Smetana
- Princ – Rusalka (1935/1936) – Antonín Dvořák
- Ernesto – Don Pasquale (1938/1939) – Gaetano Donizetti
- Jeník – Prodaná nevěsta (1938/1939) – Bedřich Smetana
- Laca Klemeň – Její pastorkyňa (1940/1941) – Leoš Janáček
- Dalibor – Dalibor (1941/1942) – Bedřich Smetana
- Florestan – Fidelio (1943/1944) – Ludwig van Beethoven
- Canio – Komedianti (1944/1945) – Ruggero Leoncavallo
- Don José – Carmen (1946/1947) – Georges Bizet
- Radames – Aida (1947/1948) – Giuseppe Verdi
- Boris Grigorjevič – Káťa Kabanová (1946/1947) – Leoš Janáček
- Dimitrij Ivanovič – Dimitrij (1948/1949) – Antonín Dvořák
- Grigorij (Lžidimitrij) – Boris Godunov (1950/1951) – Modest Musorgskij
- Albert Gregor – Věc Makropulos (1955/1956) – Leoš Janáček
- Walther Stolzing – Mistři pěvci norimberští (1957/1958) – Richard Wagner
- Otello – Otello (1964/1965) – Giuseppe Verdi
- Brouček – Výlety páně Broučkovy (1967/1968) – Leoš Janáček

Občas se objevil před filmovou kamerou. (zdroj: československá filmová databáze)

1985 Psohlavci (TV film)

1978 Melodie bílého klavíru (TV film)

1974 Jakobín (TV film)

1973 Čertova stěna (TV film)

1961 Krakatit (TV film)

1960 Rusalka (TV film)

1956 Dalibor

1955 Z mého života

Dokumentární

2003 Benek (TV film) - a.z.

1982 Národní umělkyně Milada Šubrtová (TV film)

Zpíval a hrál v operních scénách Krškova životopisného filmu "Z mého života" (1955) a propůjčil svůj hlas postavě Dalibora (ztvárněné Karlem Fialou) ve filmové adaptaci opery "Dalibor" (1956) od Václava Kršky. Účinkoval také v rozhlasě (například v "Cikánském baronovi", "Dimitriji" a dalších),

Nahrál řadu gramofonových desek

("Dalibor", "Rusalka", "Její pastorkyňa", "Fidelio", "Sloky lásky" aj.) a objevil se v televizních operách jako "Rusalka", "Krankatit", "Antigona", "Jakobín" či "Psohlavci".

Nahrávky se vyvažují téměř zlatem. Bohužel však jejich technická úroveň je někdy poněkud pozadu. Komunisté díky izolacionismu a různým embargům neměli přístup k moderním nahrávacím technologiím té doby. Je to strašná škoda. Navíc moderní doba se chová ke klasické hudbě vcelku macešsky a vůle nahrávky remasterovat a znovu vydat chybí.

Snad moderní postupy založené na umělé inteligenci nahrávkám pomohou. To se ale netýká jen Blachuta.

Bohužel ani on však nezvládl včas odejít ze scény a na konci kariéry byl jen stínem pěvce kterým býval. Je tedy obětí únavy hlasu, kdy se stal pouze stínem původního pěvce. Zasažena je ale celá hudební scéna nejen opery.

Prý si to neumím představit a ani snad nechci vědět, jak zlé to bylo. Každopádně on v některých lidech, kteří ho v tomto stádiu viděli, vyvolal odpor k opeře, který se hojil velmi dlouho a těžce. Zmíním konkrétní vystoupení, které absolvovala kamarádova maminka. I když přesné datum ani místo konání není známo.

Na programu byl Schubertův písňový cyklus "Krásná mlynářka". Blachut vystoupení zakončil árií z Dalibora. Asi to nebylo úplně dobré.

My však tento dávný hřích odpustíme, neboť bude asi promlčen. On v tom není sám a kdo jsme abychom ho soudili.

Beno Blachut byl nejen výjimečným pěvcem, ale i symbolem českého operního dědictví, které svým uměním předával dalším generacím.

Beno Blachut zemřel 10. 1. 1985 ve věku nedožitých 72 let.

Další zdroje:

1) <https://operaplus.cz/osudy-beno-blachuta-1/>

2) <https://www.ndm.cz/cz/osoba/6342-blachut-beno.html>

URL | <https://medium.seznam.cz/clanek/jiri-zednik-beno-blachut-tak-trochu-nakraply-tenor-svetove-tridy-100041>

« zpět na začátek